No. 100. 1839

BREDASCHE COURANT.

STAAT-, LETTERKUNDIG- EN WETENSCHAPPELIJK NIEUWS-BLAD.

Zaturdag 27 April.

's HERTOGENBOSCH, den 18. April 1839.

Aan Heeren BURGEMEESTERS en WETHOUDERS, der Steden en aan BURGEMEESTERS en ASSESSOREN der Gemeenten ten platten Lande.

Een ingezeten eener Gemeente ten platten Lande, heeft dezer dagen het ongeluk gehad in eenen sloot te vallen, en daarbij het leven te verliezen; en volgens informatie zoude men den drenkeling na denzelve gevonden te hebben, gedurende twee uren met de voeten in het water hebben laten liggen, tot dat de daarbij geroepen Geneesheer was aangekomen.

Deze omstandigheid doet mij zien, dat het verkeerde gevoelen, waarop in de publicatie van mijnen Ambtsvoorganger van den 26. Mei 1820, (*Provinciaalblad* N°. 46), gedoeld wordt, namelijk dat men geene drenkelingen uit het water zoude mogen ophalen, maar dezelven achterover liggende, met de beenen in het water moet laten hangen, ten zij de Plaatselijke Autoriteiten of de Policie-Beambten daarbij tegenwoordig zijn en daartoe bevel geven, nog steeds bestaat; terwijl ik ook moet veronderstellen, dat de bekendmaking van bestuurders der maatschappij tot redding van drenkelingen, waarvan bij die publicatie mededeeling is gedaan, niet jaarlijks afgekondigd wordt, zoo als daarbij is voorgeschreven, en ik wijders moet betwijfelen, of tot uitroeijing van dat verkeerde denkbeeld, wel de medewerking van de Geestelijkheid der verschillende Godsdienstige Gemeenten door Ul. is ingeroepen geworden, zoo als overeenkomstig van den 24. December 1829, A. N. 16, (*Provinciaalblad* N°. 162), had behooren te geschieden.

Het niet opvolgen van die voorschriften moet noodwendig ten gevolge hebben, dat drenkelingen, die anders bij het tijdig aanwenden van doelmatige middelen nog te redden zouden zijn, het leven verliezen.

Ik acht het mitsdien noodzakelijk, die verordeningen in Ul. geheugen terug te roepen, en ik noodige Ul. met aandrang uit, om de voorgeschreven jaarlijksche afkondiging der bovenbedoelde bekendmaking, niet te verzuimen; en om, overeenkomstig den inhoud van de laatstgemelde aanschrijving, bij alle gepaste gelegenheden, de ingezetenen het verkeerde en onmenschlievende van het voorschreven gevoelen, onder het oog te brengen, en dezelven aan te sporen, om in geen geval iets te verzuimen, dat de terugroeping tot het leven van drenkelingen bevorderlijk zoude kunnen wezen; alsmede om tot de bereiking van het doel in deze, de medewerking van de Geestelijkheid der verschillende Godsdienstige gezindheden in uwe Gemeente in te roepen, welke door hare eerbiedwaardige betrekking, meer in de gelegenheid is, om op de gemoederen van hare geloofsgenooten, heilzaam te werken, en, met gepasten nadruk van den kansel, de uitroeijing van dat nog bestaande denkbeeld kan bevorderen.

De Staatsraad, Gouverneur van Noord-Braband,
BARON VAN DEN BOGAERDE.

FRANKRIJK.

PARIJS, den 21sten April.

De discussien in de kamer [illegible] over het voorstel van den heer *Mauguin*, om inlichtingen nopens de jongste onderhandelingen en pogingen tot zamenstelling van een ministerie, zijn gisteren geëindigd met een besluit om tot de orde van den dag over te gaan. Aan het eind der zitting gaf de voorsteller een overzigt van hetgeen uit de inlichtingen en de debatten dezer discussie gebleken was. Twee zaken waren daarbij inzonderheid aan den dag gekomen; de eerste en zeer gewigtige, die bewees dat aan de instellingen een volkomen vrijen loop werd gegeven, was, dat er van den 23sten maart, van de zijde der kroon volstrekt geen moeijelijkheden hadden bestaan, noch omtrent de personen, noch omtrent de zaken; de tweede daadzaak was, dat de scheuring moest toegeschreven worden aan dengeen die door de kroon was belast geworden, om een kabinet zamen te stellen. Na de zege der coalitie, sprak het van zelf, dat hare chefs zich over de deeling van het gezag verstonden. De heeren *Thiers* en *Guizot* waren de beide voornaamste personen die op den voorgrond stonden om in het ministerie te treden. Beide stelden eene voorwaarde: de heer *Guizot*, dat hij het ministerie van binnenlandsche zaken kreeg, de heer *Thiers*, dat het presidentschap der kamer aan het hoofd der linkerzijde wierd opgedragen; overigens waren beiden bereid om elkander in het kabinet te zien; de vereeniging had plaats onder het presidentschap van den heer *Soult*; slechts een klein verschil bestond er, of men van het presidentschap der kamer al of niet eene kabinets-kwestie zou maken. Onbegrijpelijk was het, dat men, zoo ver gekomen, zich niet verstaan had; ten zij er nog onbekende moeijelijkheden omtrent de zaken overbleven. Men had veel gesproken, vervolgde de heer *Mauguin*, over een programma; dit programma behaagde ieder; de meeste kwestien, zoo als: de kies-hervorming, de rentevermindering, de spaansche zaken werden daarin erkend, doch hare beslissing verschoven; te bevreemden was het dan, dat men schijnbaar in alles, omtrent zaken en personen overeenkwam, en er toch geen ministerie had kunnen zamengesteld worden, weshalve er onder die schijnbare zoo onschuldige bepalingen van het programma, eenige voorwaarden moesten schuilen, die de onderhandelingen hadden doen afbreken, en waaromtrent men nu eerst het onderzoek zou behooren te doen. Op het nieuw terrein overgaande waarop de discussie gekomen was, vindt de heer *Mauguin*, dat de beide centrums zelve door twee beginsels verdeeld zijn, dat geen van beide de meerderheid hadden. Hij geloofde dat men de kamer in de gelegenheid stellen moest om zich te verklaren, ten einde aan den moeijelijken toestand een einde te maken; [illegible] door haar namelijk een adres werd opgemaakt. Het oogenblik was daartoe echter nog niet gekomen.

Aan het eind der zitting werden door den heer *Mauguin* aan de ministers nog eenige inlichtingen gevraagd, omtrent het voorgevallene met den loods op het engelsch schip *Express* en de deswege gewisselde nota's. Zulks leidde echter tot geen verder gevolg.

— Al de bladen houden zich heden bezig om het hunne te zeggen over het in de kamer gesprokene. De linkerzijde beweert dat de eer der discussie aan den heer *Thiers* en den heer *Odillon Barrot* toekomt, dat vooral de laatste zich met veel gematigdheid en waardigheid heeft uitgelaten; van die zijde is men zeer verstoord op den maarschalk *Soult*, en wil men dat hij niet verder tot eene combinatie kan behooren. Alleen uit de linkerzijde zou thans een ministerie kunnen zamengesteld worden; daar de doctrinairen, inzonderheid de heer *Guizot*, door hunnen gedeeltelijken afval van de coalitie allen invloed verloren hadden; terwijl men eindelijk uit het discours van den heer *Lamartine*, en uit hetgeen de heeren *Fulchiron* en *Bugeaud* in antwoord gezegd hadden, had kunnen opmaken, dat ook de 221 verdeeld zijn, dat sommigen zich met den heer *Guizot* willen verzoenen, anderen zich niet meer met de doctrinairen verbinden.

Het *Journal des Débats* daarentegen vindt, dat de heer *Guizot* het naauwkeurigst den stand van zaken heeft uiteengezet. Niemand had de meerderheid, noch de linkerzijde, noch het linker centrum, noch de 221, noch de doctrinairen. Bleef iedere partij zich afzonderen, dan zou men over zes weken nog even ver als nu zijn. Men kwam nagenoeg algemeen overeen, dat het nu slechts van het linker centrum afhing, om de kwestie te beslissen; dat het de crisis in handen had. De 221 hadden reeds een groot bewijs van verzoening gegeven met voor den heer *Passy* te stemmen; de doctrinairen hadden zich aan het overschot der voormalige meerderheid aangesloten, en deze had niet kunnen afwijzen den moedigen minister en bekwamen staatsman, die sedert acht jaren bij haar behoord en zich sedert zes maanden slechts gescheiden had; het linker centrum werden twee verbindtenissen aangeboden die van het regter centrum en van de linkerzijde; de laatste zocht steeds

deeldheid in de beide centrums te zaaijen daarin bestond hare kracht; de beide centrums vereenigd, dan had men eene gevestigde meerderheid. Ten slotte zegt het *Journal des Débats*, dat de eerste behoefte thans is, een ministerie, mogt het ook enkel uit het linker centrum bestaan. Men kon nader zien wat er dan te doen stond.

Het gezegde blad, weder met den heer *Guizot* verzoend vindt thans de aanmerkingen door den heer *Lamartine*, die geene bevrediging tusschen de 221 en de doctrinairen wil, op de rede van den heer *Guizot* gemaakt, ongepast.

— Men wil dat de heer *Mauguin* zijn reeds meermalen aangekondigd voorstel van een adres, in de volgende week zal doen.

— De heer *Thiers* is gisteren avond op de Tuileriën ontboden en daar van elf tot drie uren gebleven. Dezen morgen had hij eene conferentie met de heeren *Dupin* en *Passy* op het kasteel gehad hebben. Voorts verzekert men dat de heer *Soult* zich heden naar de Tuilerien begeven en den koning te kennen gegeven heeft, dat hij zich niet verder met onderhandelingen over de zamenstelling van een ministerie kon belasten.

— Een nieuw Protestantsch blad, *l'Espérance*, zal in deze hoofdstad uitgegeven worden.

— De berigten van de Spaansche grenzen vermelden, dat don *Carlos* den 18den nog steeds te Tolosa was; *Espartero* had aan het hoofd eener sterke divisie Villarcayo en de omstreken bezet, en daar bij eenigzins ongesteld was aan de generaal *Ricero* het bestuur over den aanval tegen Ramales opgedragen. — *Maroto* stond nog te Zonaso, maar maakte toebereidselen om zich naar Ramales te begeven. Omtrent Segura wordt niets naders vermeld.

De posten van Madrid en van Saragossa ontbraken beide te Bayonne. Men was niet zonder vrees voor onlusten in deze laatste stad.

— Ter beurze verspreidde men het gerucht dat de heeren *Dupin*, *Thiers* en *Passy* met de zamenstelling van een ministerie waren belast geworden. De notering was heden (24 *April*) 5 pCt. 110,45; 3 pCt. 81,35; Nap. R. 101,85; Spanje Ardoin 20½; Rom. L. 102⅝.

DUITSCHLAND.

FRANKFORT, den 23sten April.

Berigten uit Rome tot den 13den April melden, dat eindelijk aan de vreemde gezanten bij den H. Stoel, de lang verwachte verklaring der pauselijke regering, in antwoord op het artikel der pruissische staatscourant van den 31sten December ll., omtrent de zaken betreffende den Aartsbisschop van Posen, is medegedeeld geworden. Omtrent den inhoud van dit stuk worden echter nog geene bijzonderheden vermeld.

Don *Miguel* was op de jagt door roovers overvallen en uitgeplunderd geworden.

— De berigten uit Konstantinopel tot den 3den April, door de *Algemeine Zeitung* van den 25sten dezer medegedeeld, luiden weder minder vredelievend dan die van den 27 ll. (gisteren vermeld).

— Uit de berigten uit Alexandrie van den 26sten Maart blijkt het, dat men aldaar toen nog verwachtte dat het tot eene breuk tusschen de beide partijen zou komen, door den aanval van de zijde der Porte. Van alle kanten werd er met kracht toegerust; de vloot nam voor een jaar levensmiddelen aan boord; de ontbloote punten der Syrische kust werden in staat van verdediging gebragt, enz. Te Alexandrie schijnt men intusschen voor den oorlog niet bevreesd. Althans men schrijft van daar: „Wat er overigens gebeure, alleen de eindelijke opheffing van het vernietigend *status quo* kan tot heil en geluk van het Oosten voeren en een later opbloeijenden handel voorbereiden. Deze legt thans zoo geheel ter neder, is op dit oogenblik zoo volkomen te niet, dat eene verergering niet denkbaar is. Er heerscht alhier een ongehoord gebrek aan geld en gemis aan crediet, waartoe de bedriegelijke bankroeten op het laatst van het vorig jaar niet weinig bijgedragen hebben. Komt er in dezen toestand door plaats hebbende staatkundige gebeurtenissen niet spoedig een einde, dan is er aan de wederopbloeijing van den Europeschen handel in Egypte niet meer denken, en de Europesche kooplieden zullen moeten besluiten om naar Europa terug te keeren."

NEDERLANDEN.

BREDA, den 26sten April.

Naar men verzekert, zal de reis van Z. M. den Koning naar Amsterdam aanstaanden Dingsdag voortgang hebben, en zal Hoogstdezelve derwaarts vergezeld worden door H. K. H. Mevrouw de Prinses *Albert* van Pruissen.

— In het *'s Gravenhaagsch Dagblad* leest men het volgende:

„Eergisteren avond is er bij Z. Exc. den Russischen minister aan huis, wel weder eene luisterrijke soirée geweest, welke tot laat in den nacht geduurd heeft. Z. K. H. de Grootvorst-troonopvolger van Rusland, en verschillende leden van het Koninklijk geslacht waren daarbij tegenwoordig.

„Gisteren avond was er eene soirée bij Z. K. H. den Prins *van Oranje*. Morgen middag is er groot diner bij Z. Excell. den minister van buitenlandsche zaken, waarbij graaf *Orloff*, het verdere gevolg van Z. K. H. den Grootvorst, het corps diplomatique, de ministers, de presidenten van de kamers en andere aanzienlijke personen zullen tegenwoordig zijn. Verder verneemt men, dat Z. K. H. de verjaardag, welke aanstaanden Maandag plaats moet hebben, zal vieren, dat Hoogstdezelve zich vervolgens met Z. K. H. den Prins *van Oranje* naar Tilburg zal begeven, om eene wapenschouwing bij te wonen over de in Noordbraband vereenigde troepen. Eindelijk meent men te weten, dat Z. K. H. de Grootvorst van Tilburg, over Nijmegen, de terugreis door Duitschland naar St. Petersburg zal aannemen, zoodat de reis naar Engeland geen voortgang zou hebben.

„Heden morgen heeft Z. K. H. de Grootvorst-troonopvolger met Z. K. H. den Prins *van Oranje* en Hoogstdeszelfs drie Zonen en gevolg, het Japansche magazijn van den heer *D. Boer* alhier bezocht."

— In een berigt uit Zaandam, van den 24sten leest men het volgende:

„Het heeft Z. K. H. den Grootvorst-troonopvolger van Rusland gelieven te behagen, den ridder *de Bruget*, consul-generaal van Rusland in Oud-Nederland, residerende te Amsterdam, te magtigen, om aan de zangvereeniging, dezer stad Hoogstdeszelfs tevredenheid te betuigen, voor het zingen van den heilgroet, in het huisje van Czaar *Peter den Groote*, op den voor Zaandam altijd gedenkwaardigen dag van den 17 dezer, met bijvoeging van een geschenk, voor ieder der zeven dames van die zangvereeniging, welke daarbij hebben geadsisteerd, bestaande in een stel prachtige gouden oorversierselen, en daarbij behoorende speld of sévigné. Hooger echter dan dit geschenk, wordt de wijs geacht, waarop de vereering heeft plaats gehad, daar Z. K. H. heeft gelieven te doen verklaren: „*dat de smaakvolle uitvoering de gevoelens van tevredenheid verhoogde, welke Z. K. H. bij dien verrassenden groet ondervond, en dat de eensgezindheid en hartelijke gehechtheid van de ingezetenen aan de leden van het Koninklijk gezin, door den Grootvorst zoo weinig in andere landen ondervonden, hem had doen besluiten, eene gedachtenis te laten aan elke der dames, welke hem in de hut zijns grooten voorzaats, den grondlegger van Ruslands grootheid — eenen heilgroet — een [illegible] hadden toegezongen.*

„Heden middag is dit geschenk, met mededeeling van de daarbij uitgedrukte gevoelens, aan de dames, ten huize van den Ed. Achtb. heer burgemeester, uitgereikt."

— De onbekrompenheid waarmede de russische grootvorst overal blijken zijner vrijgevigheid achterlaat is verbazend. Intusschen is Z. K. H. ook in de gelukkige [illegible] in staat gesteld, om aan deze hoogstdenzelven eigene [illegible] te voldoen. Men verneemt, dat gedurende 's grootvorsten [illegible] millioen roebels (vijf tonnen gouds) te zijner beschikking [illegible].

— Eergisteren heeft H. K. H. Mevrouw de Prinses *Albert* van Pruissen een togtje naar Haarlem gedaan, om de bloemen te bezigtigen. H. K. H. is afgestapt aan de bloemisterij der heeren *A. C. van Eeden en Comp.*

— In de Haarlemsche Courant van den 25 leest men het volgende:

„Sedert eenigen tijd is gesproken geworden van aangewende pogingen van zekeren heer *Weemaels*, om de Brusselsche voormalige normale lettergieterij en drukkerij in 's Gravenhage in werking te brengen. Men verneemt nu met genoegen, dat het gouvernement wel verre van te berusten in de vordering van dien heer, betreffende het materieel dezer instelling, eergisteren een begin heeft doen maken met dit materieel, als rijks eigendom in beslag te nemen."

— Men verneemt dat de hooge raad het [illegible] van den veroordeelden boekhandelaar *Lelyveld* [illegible] arrest van het provinciaal hof van Holland [illegible] heeft.

— Te Amsterdam werd gisteren [illegible] ondernomen met het nieuwe stoomschip *Willem* [illegible] op de vaart tusschen Amsterdam en Hamburg. Dezelve gelukte volkomen. Deze boot is lang 167 voeten, gebouwd aan de werf van den heer *J. R. Boelen*. Dezelve bevat een groote of heeren kajuit, een salon voor dames, twee eerste kajuiten die afgehuurd kunnen worden en een voorkajuit. In het geheel zijn er voor passagiers 65 bedden. Alles is prachtig bewerkt. De boot heeft twee stoomwerktuigen van lage drukking en van 160 paardenkracht, vervaardigd in de Amsterdamsche fabriek van de heeren *P. van Vlissingen en Comp.*, [illegible] het tweede paar scheeps-stoomwerktuigen in deze fabriek vervaardigd; het eerste paar, namelijk, in 1837, was bestemd [illegible] stoomboot *Phoenix*, terwijl er nu nog een soortgelijk [illegible] voor 's Rijks stoomboot *Hekla* in bewerking is.

— Men meldt uit Dordrecht van [illegible]:

„In de nabijheid dezer stad heeft [illegible] een brand plaats gehad, die van zulke omstandigheden [illegible] gegaan, dat dezelve de aandacht der justitie in [illegible] gaande gemaakt heeft. Na dat in de vorige week te Oud-Alblas een brandbrief, met bedreiging van zeker huis [illegible] gevonden was, werden aldaar Zondag namiddag omstreeks half vier ure op het onverwachts de bewoners van een ander, aan denzelfden eigenaar toebehoorend huis, verschrikt door het knetteren van het brandend riet eener aan dat

huis palende schuur, waarvan de vlammen zoo snel voortwoedden, dat ook het huis zelve weldra in lichtelaaije vlam stond, en de bewoners uit vier huisgezinnen bestaande, naauwelijks den tijd hadden om zich met een gering gedeelte van hun huisraad te redden; een derzelven, een kuiper heeft al zijne duigen, vaatwerk enz. in de vlammen verloren. Van deze ongelukkigen was niets verzekerd. Door het toesnellen en de trouwe hulp der ingezetenen, en de goede bediening der dorpsbrandspuit is gelukkig de brand niet verder gegaan, en de zeer bedreigd wordende nabijgelegen woning van den assessor *J. van Asperen* behouden gebleven, die niet genoeg roemen kan den hem zoo liefderijk en hulpvaardig algemeen verleenden bijstand, ook in het bergen van al het zijne. Hoe deze brand aangekomen is, is nog niet ontdekt, weshalve men denzelven aan kwaadwilligheid meent te moeten toeschrijven, gelijk dan ook de justitie zich reeds met het onderzoek dier zaak bezig houdt.

— Eergisteren heeft de arrondissements-regtbank te Amsterdam vonnis gegeven in de zaak van den heer *N. Obbens*, beschuldigd van zijn huis tot uitoefening van eene godsdienstoefening der afgescheidenen te hebben geleend. De regtbank heeft, op dezelfde gronden als de voormalige regtbank van eersten aanleg, de beklaagde van alle regtsvordering ontheven.

— [illegible] te Roozendaal, eindelijk, op den 23 Mei aanstaande, door Monseigneur den Bisschop van Curium plegtig zal worden ingewijd, en er daags daarna eene priesterwijding zal plaats hebben.

Ook verzekert men, dat er te dezer gelegenheid door Monseigneur zal gevormd worden; de toediening van dit Sacrament, welke sedert eene reeks van jaren door gewone Priesters in dit gewest is verrigt, zal alzoo, tot stichting der geloovigen, tot den eigen bedienaar (den Bisschop) wederom overgaan.

— Op den 23sten dezer is te Utrecht plegtig de eerste steen gelegd voor eene nieuw te bouwen R. K. kerk aldaar, op de Oude Gracht, door den Aartspriester van Utrecht.

De belgische bladen deelen thans de nota mede, door den heer *van de Weyer* den 19den dezer bij de conferentie ingediend, alvorens tot de teekening van het traktaat werd overgegaan, en waarvan reeds bij de vermelding daarvan, werd gewag gemaakt. De heer *van de Weyer* betreurt in deze nota, dat de conferentie in zijn voorstel nopens de Schelde en de vermindering der schuld niet heeft kunnen bewilligen; in de zaak der waarborgen voor Luxemburg en Limburg vindt hij nu minder bezwaar; zijn gouvernement zou met genoegen zien, dat de conferentie een bijzondere bepaling, desaangaande onnoodig beschouwde, dewijl de bedoelde waarborgen uit alreeds bestaande acten voortvloeiden; het belgisch gouvernement was voorts volkomen voldaan en gerustgesteld na de door de [illegible] gegevene inlichtingen omtrent de overige in bedenking gegevene punten. Een laatste pligt bleef hem over; hij moest de smart uitdrukken welke de koning der Belgen had ondervonden met het wedervinden in de meeste ontwerpen, van dezelfde bepalingen van het grondgebied [illegible] de betwiste landsgedeelten was geweest. Om het land tot zulk eene groote opoffering te doen besluiten was het noodig geweest, dat de kracht der omstandigheden op nieuw op de duidelijkste wijs werd bewezen. De koning was aan de bevolkingen welke hem zoo veel genegenheid en trouw betoond hadden, eene laatste inspanning verschuldigd, en zoo hij afzag van derzelver behoud, het was minder uit aanmerking van de gevaren welke Belgie bedreigden, dan uit overweging der rampen die over de provincien Limburg en Luxemburg zouden worden uitgestort. De heer *van de Weyer* verklaart ten slotte, dat hij belast was deze inlichtingen te geven, opdat de gang en de aard van het besluit van zijn gouvernement niet miskend zouden kunnen worden, overigens verklarende, dat hij, na de inlichtingen, vervat in de nota der conferentie van den 18den, bereid is, om de bij de acte van 23 januarij voorgestelde traktaten te teekenen.

— De nieuwe minister van finantien *Desmaizières* is te Gent als lid van de kamer der volksvertegenwoordigers weder ingekozen geworden.

De Londensche [illegible] dat de koningin den 22sten voor een afscheidsgehoor ontvangen had de Nederlandsche en Fransche gezanten, de heeren *Dedel* en *Sebastiani*, alsmede de Oostenrijksche gevolmagtigde bij de conferentie, graaf *von Senffi Pilsach*. De beide eerstgenoemde gezanten keeren voor een tijd naar 's Hage en Parijs terug; de laatste was reeds vertrokken.

— De erfgroothertog *van Saxen Weimar* werd te Londen verwacht. Hij zou den russischen grootvorst troonopvolger derwaarts vergezeld hebben, maar deze had, naar een der ministeriele bladen meldde, dit jaar van de reis naar Engeland afgezien.

— Het Lagerhuis houdt zich thans met de zaak van Jamaika bezig, waaromtrent de Tories de tweede lezing van het ontwerp der ministers mede willen laten doorgaan. Daarna zullen zij zich misschien met kracht daartegen aankanten.

— Men heeft berigten uit Lissabon tot den 16den. Daaruit blijkt dat de Koningin, na vergeefsche pogingen tot vorming van een gemengd bestuur, aan den hertog *de Palmella* en den graaf *Villa Real* den last tot zamenstelling van een ministerie had opgedragen. De laatste had zulks geweigerd, doch den hertog had den last op zich genomen, en beloofd, binnen een paar dagen eene lijst van ministers aan de Koningin te onderwerpen. De commissie van finantien had verslag gedaan, en het scheen, dat zij een plan tot aflossing van de achterstallige coupons had beraamd, hetwelk zeer gunstig voor de schuldeischers van den staat zoude zijn.

— Ter Londensche beurs van den 23sten waren genoteerd: 3 pCt. gec. 92⅝; Ned. 2½ pCt. 55⅝; 5 pCt. 102⅝; Spanje 20⅝; Portugal 21¼.

ENGELAND EN FRANKRIJK.

Meermalen is het denkbeeld geopperd, of de vriendschap tusschen Engeland en Frankrijk nog wel even zoo warm en welgemeen ware, als men die wilde gerekend hebben, tijdens de dwangmaatregelen tegen Nederland gebruikt. Het is velen zelfs voorgekomen, dat die vriendschap wel niet meer op eene behoefte van het oogenblik, dan op eene overeenstemming van denkwijze was gegrond; en werd de wankelbaarheid of duurzaamheid van het verbond tusschen die beide landen afgewogen naar de begrippen die men deswege koesterde. Inmiddels blijft toch die vriendschap voortduren, ondanks de schokken die nu en dan aan dezelve zijn toegebragt; en het bewijs daarvan laat zich wederom vinden in de dezer dagen, door den *Standard* het eerst medegedeelde, bekend gewordene briefwisseling over de zoo veel gerucht gemaakt hebbende wegneming van een loods van een Engelsch schip door den Prins VAN JOINVILLE, ter gelegenheid van de inneming van St. Jean d'Ulloa. Bij eene bedaarde en aandachtige lezing van het vijftal brieven over deze zaak gewisseld, blijkt, dat zoo wel de Engelsche als de Fransche zee-officieren bij die gelegenheid niets verzuimd hebben, om de goede vriendschap tusschen de beide natien te helpen bewaren; althans de brief van luit.-kommandant W. P. CROKE, bevelhebber op de brik *Express*, geeft daartoe allezins reden toe; en het portscriptum maakt niet minder duidelijk, hoe de Prins VAN JOINVILLE met voorkomende beleefdheid zich verschoond heeft van de op hem rustende noodzakelijkheid, om aan dien bevelhebber den loods te hebben moeten ontnemen. Maar uit die briefwisseling blijkt het ook niet minder duidelijk, dat, wie ook de eigenlijke oorzaak moge geweest zijn van dat verschil, hetwelk onaangename gevolgen voor de beide gouvernementen had kunnen hebben, de geheele handeling toegeschreven is aan eene *vergissing* die op rekening gesteld is geworden van een minder officier, zonder bedenking dat die mindere officier een koningszoon was. Het is echter zeer ligt mogelijk dat er eene vergissing hebbe plaats gehad; maar de omstandige verklaring van den Franschen zee-officier van het schip des Prinsen VAN JOINVILLE en door dien afgezonden, schijnt aan te duiden, dat hier een algemeene maatregel bij de toepassing gefaald heeft in een bijzondere gelegenheid. Wat er van zijn moge, het staat niet te min vast, dat de diplomatieke brieven van Graaf SEBASTIANI en van Lord PALMERSTON bevestigen, dat de vriendschap tusschen de beide landen wederzijds op prijs wordt gesteld; ware dit zoo niet, dan zou de hoffelijkheid van den brief het onheusche der handeling niet hebben vergoelijkt. Die vriendschap tusschen de beide landen is ook voor ons van belang in dit moeijelijk oogenblik, waarin wel van weerszijden het traktaat tusschen Nederland en Belgie en tusschen hen en de vijf mogendheden is geteekend geworden; maar waarvan de executie het moeijelijkste wezen zal. Bij eene blijvende vriendschap tusschen die beide landen, zal er ook éénheid van denkwijze zijn, om de executie van het traktaat tusschen Nederland en Belgie, geleidelijk te doen afloopen, door Belgie aan te sporen tot het achterwege laten van alle dwarsdrijverij. Zoo lang [illegible] vriendschap tusschen die landen duurt, heeft het voor beide een gewigtig belang in, dat de Europesche vrede niet gestoord wordt. Die Europesche vrede wordt wel in Frankrijk telken male in den laatsten tijd op het spel gezet; maar tot hiertoe heeft het gezond verstand en een heldere blik in hetgeen Frankrijk behoeft, dat land gevrijwaard voor de dolzinnige ten uitvoerlegging der plannen van de linkerzijde der kamer van afgevaardigden. Maar het is niet daar alleen: ook in Engeland schijnt de zon niet onbewolkt aan den staatkundigen hemel; ook daar pakken zich onweders te zamen, die men met talent en kracht moet weten te bezweren of het hoofd durven bieden. Het Engelsch ministerie is gelukkiglijk dezer dagen de crisis te boven gekomen, door de aanneming van het voorstel van Lord RUSSELL in het Lagerhuis; en ofschoon de [illegible]

heid van 310 tegen over 296 stemmen niet groot zij: het ministerie blijft gevestigd; en dit is voor ons in het tegenwoordig oogenblik van even groot belang, als de uitslag van de benoeming van den President der Fransche Kamer van Afgevaardigden het voor ons zoowel als voor Engeland geweest is. Gaarne gelooven wij, dat die vriendschap tusschen Engeland en Frankrijk noch hartgrondig, noch duurzaam is; maar bij de toetreding van den Koning der Nederlanden tot het voorgeslagen traktaat van 23. Januarij jongstleden, en bij de onderteekening ook door het Belgisch bestuur, is het wenschelijk, dat die vriendschap dure zoolang tot het traktaat deszelfs volle beslag erlangd hebbe, zal men eindelijk eens uit dien uitputtenden provisionelen toestand geraken, waarmede de staatkunde der Conferentie ons ten gronde zou gerigt hebben.

WITTE MOERBEZIENBOOM.

(*Vervolg van No. 98.*)

Boomen van één en twee jaren.

De éénjarige zaailingen, die verplant zijn; en oudere boompjes behoeven des winters niet meer gedekt te worden met blad of mest; dezelve zijn alsdan reeds aan de luchtstreek gewend, en de ondervinding van onderscheidene jaren heeft bewezen, dat deze boompjes, hoewel in het tweede en derde jaar nog week van hout, nogthans volkomen de hevigste koude weêrstaan.

Jaarlijks, in de maand Maart, moet men de niet verplaatste boompjes in den kweektuin begieten, tusschen de rijen, met een weinig gier; deze ligte besmetting zal een krachtig plantsoen geven.

Ieder jaar moeten de twee- en driejarige boompjes, het zij men die verplant heeft of niet, even als de zaailingen, worden afgezet, te weten: men snijdt hen boven den wortel af, met een scherp snoeimes, of liever met het daartoe zeer geschikte en vrij algemeen bekende werktuig, hetwelk de franschen, *Sécateur* noemen; dit geschiedt even als bij de zaailingen, op het tijdstip dat de boom begint te knoppen, eerder wat later dan vroeger; dewijl men hier te lande dikwijls late koude te wachten heeft, gedurende welke het geraden is, den moerbeziënboom te laten in den staat van werkeloosheid, waarin hij den winter heeft doorgebragt.

Deze boomsoort kan niet gelijk gesteld worden met de vruchtboomen hier te lande, welke zeer wel in de maand Maart kunnen gesnoeid worden, hoe zeer het dan ook nog niet is uitgemaakt, of deze tijd van snoeijen der vruchtboomen de geschiktste zij; want voor zoo veel den moerbeziënboom aangaat, kan men zich verzekerd houden, dat, indien deze al ongevoelig is voor de felste koude in den winter, hij echter zeer gevoelig is voor de minste vorst; zoodra er werking in de sappen is ontstaan.

Boomen van drie en vier jaren.

Op drie en vier jaren kunnen de jonge moerbeziënboomen worden verplant in den kweektuin. Men moet daartoe den grond vooraf bereiden, door denzelven om te delven tot op eene diepte van 3 à 3½ palm en behoorlijk te bemesten; men plant de boompjes voorzigtig, waarbij geen gebruik meer van het pootijzer kan worden gemaakt; men snijdt de worteltjes af, die door de spade mogten gekwetst zijn, plaatst de stammetjes regt in de gegraven gaten, spreidt de wortels uit en dekt dezelve ligtelijk met losse aarde; men zet hen niet te diep, maar zoo, dat de hovenste rand van den wortel in het gezigt blijft; eindelijk snijdt men dezelve bij den grond af, om ze een nieuwen, schoonen stam te doen uitschieten.

Vier- en vijfjarige boompjes, welke men in den kweektuin overplant, behoeft men, indien ze schoon en fraai van stam zijn, niet aan den wortel af te snijden.

Men behoeft dezen slechts af te zetten op de hoogte, waarop men verlangt dat de boom deszelfs kroon zal maken; om die te verkrijgen, laat men alleenlijk twee of drie knoppen overig, welke de hoofdtakken moeten vormen.

Boomgaarden.

Tot het aanleggen van boomgaarden in Nederland kiest men acht- tot tienjarige boomen.

Men neemt daartoe uit de kweekerijen die, welke van eene gelijkmatige hoogte en dikte zijn.

Even als bij het planten in den kweektuin, moet men ook hier den grond vooraf doen opdelven en de kuilen maken van drie tot vier palm, iets dieper in ligte gronden; waarin de moerbeziënboom meer in den grond moet worden gezet dan in vasten kleigrond. Men plant in den boomgaard, wanneer het saizoen reeds gevorderd is en de knoppen gezwollen zijn en weldra zullen uitbotten; men zet de boomen op eenen afstand van 1½ tot 2 el, naar gelang die forsch en schoon zijn.

Eer men de kuilen, waarin men de boomen heeft geplant, weder vult, moet men er een staak bijzetten, die men stevig in den grond steekt, zorgende nogtans, de wortels niet te kwetsen; men dekt dan de wortels met fijne aarde en een weinig mest, en vult den grond aan, zoo als bij het planten van ander plantsoen gewoonlijk geschiedt.

Griffelen.

In noordelijke gewesten vat de griffel steeds moeijelijk; men stelt zich echter voor, om te Utrecht proeven te nemen, waarvan de uitslag zoodra mogelijk zal worden bekend gemaakt.

Daar het zeker gaat, dat men van schoone wilde moerbeziënboomen, van goede soort een even gezond en overvloedig voedsel voor de zijde-rupsen verkrijgt als van gegriffelde boomen, zal alhier over derzelver aankweeking niet worden gehandeld, en zal daarop worden terug gekomen, wanneer deze soort uit inlandsche kweekerijen, tot geringe kosten, verkrijgbaar zal zijn, en niet meer van buitenlands behoeft te worden ontboden.

BEKENDMAKING.

Het STEDELIJK BESTUUR van *Oosterhout* zal onder nadere approbatie van H. EG. A. Heeren Gedeputeerde Staten dezer Provincie op Woensdag den 1. Mei 1839 des voormiddags ten 10 ure, ten Huize van den Heer G. D. SANGSTER te *Oosterhout* publiek den minstdoende

AANBESTEDEN:

Het Herbouwen en gedeeltelijk vergrooten van het STADHUIS; benevens het Bouwen van een WACHTHUIS en verdere aanhoorigheden binnen *Oosterhout*, met de Leverantie van de daartoe benoodigde Materialen, waarvan de Teekeningen, Bestek en Condition van heden ter Stads-Secretarij voor de belanghebbenden zullen te zien zijn.

OOSTERHOUT, den 8. April 1839.

Het Stedelijk Bestuur voornoemd,
Ter ordonnantie van hetzelve,
De Secretaris,
BR. LUKWEL.

AMORTISATIE-SYNDICAAT.

Administratie der Domeinen, in het Tweede Ressort.
AGENTSCHAP *UTRECHT.*

VERPACHTING.

Op Woensdag den 15. Mei 1839, des middags ten 12 ure, zal van wege het Bestuur der Domeinen, ten overstaan van den Notaris VONCK, te *Streefkerk*, in de Herberg van JAN VAN DEN HAM, aan het *Schoonhovensche Veer*, onder *Gelkenes*, overgegaan tot de openbare Verpachting, voor den tijd van zes jaren, de ZALM-ZEGE-VISSCHERIJ en DE WIT- en PRIK VISSCHERIJ, op de rivier *de Lek*, in den Zegewarp, genaamd *de Pempel*, strekkende van de Stad *Schoonhoven* tot den Zaagmolen bij *den huize Liesveld*, onder *Groot-Ammers*, met een perceel WEILAND, genaamd *de Tempelwaard.*

De Voorwaarden der Verpachting liggen onder anderen ter lezing ten Kantore van den Notaris VONCK, te *Streefkerk*, mitsgaders in de Herberg van JAN VAN DEN HAM, aan het *Schoonhovensche Veer*, onder *Gelkenes*, terwijl alle verdere inlichtingen te bekomen zijn bij den Opzigter WAPPOEROM, te *Papendrecht.*

De Agent van het Domein,
VAN DOORN.

VERPACHTING

VAN RUIM 270 BUNDERS, EXTRA, SCHOONE

HOOI- EN WEILANDEN.

Op Woensdag den 8. Mei 1839, des middags ten 12 ure, zal, ten overstaan van den te *Dussen* residerende Notaris D. MIDDELKOOP, voor het saisoen van dezen jare, op den Polder *Jannezand*, gelegen onder *Dussen*, worden Verpacht:

De HOOI- en WEILANDEN van de Hoog om kade polders *Oud- en Nieuw-Jannezand*, gelegen onder *Dussen* en *Drimmelen*, en zulks in zoodanige Perceelen, als daags voor en op den morgen van de Verpachting zal worden aangewezen, zijnde intusschen informatien te verkrijgen bij den Rentmeester STERLING, te *Dordrecht*, en den Opzigter PIETER KELLER, op *Jannezand.*

** Te HUUR, in 't *Huis ten Bosch*, Gemeente *Princenhage*, bij het fraaije *Liesbosch*, een zeer net BOVENHUIS of KAMER, met apparten uitgang, bestaande in eene geboisseerde Kamer met Tapijt, twee belendende Slaapkamers, gemeubeleerd, op zeer aannemelijke voorwaarden.

Te BREDA, bij BROESE & COMP., Boekdrukkers en Boekverkoopers